

Preventivní program školy
ZŠ Čeladná, příspěvková organizace
školní rok 2025/2026

1. **Zhodnocení uplynulého školního roku**
2. **Dosavadní činnost**
3. **Plánované aktivity pro školní rok 2025/2026**
4. **Závěr**

Zhodnocení uplynulého školního roku

V uplynulém školním roce se ve škole opakovaně objevovaly problémy v oblasti rizikového chování žáků. Mezi nejzávažnější patřilo zejména užívání elektronických cigaret (tzv. vaping), časté vulgarity a nevhodná komunikace, projevy zesměšňování spolužáků a špatné vztahy mezi vrstevníky.

Dále byla zaznamenána zvýšená míra závislosti na mobilních telefonech a sociálních sítích, včetně nedovoleného používání mobilních telefonů během vyučování. V několika málo případech se objevily také sklony k sebepoškozování, které byly včas zachyceny a řešeny.

Metodik prevence průběžně monitoroval situaci ve třídách, konzultoval aktuální problémy s třídními učiteli i ostatními vyučujícími a podle potřeby připravoval preventivní a intervenční aktivity zaměřené na zlepšení třídního klimatu.

Významnou oporou byla stejně jako v předešlých letech i práce školní psycholožky, která poskytovala přímou podporu jednotlivým žákům a třídním kolektivům a podílela se na řešení akutních situací.

Preventivní činnost byla zaměřena především na podporu zdravých mezilidských vztahů, respektující komunikaci, toleranci, dodržování pravidel slušného chování a bezpečné užívání dostupných digitálních technologií.

Dosavadní činnost

Problematika primární prevence rizikového chování je začleněna do školního vzdělávacího programu a je přirozenou součástí výuky napříč všemi předměty. Pokud se objeví problém, na jeho řešení úzce spolupracují pedagogové (obvykle třídní učitel) se Školním poradenským pracovištěm (ŠPP) ve složení výchovný poradce, metodik prevence, školní speciální pedagog a školní psycholog. Veškeré projevy problémového chování žáků jsou řešeny bezodkladně a žáci jsou opakovaně vedeni k dodržování školního řádu.

Vyučující, zejména pak třídní učitelé, průběžně monitorují aktuální situaci i klima ve třídách. V případě výskytu jakýchkoliv nežádoucích jevů informují ŠPP a společně domluví další postup. Informace o situaci získává škola z každodenní praxe, provozních porad, pedagogických rad či diskuzí.

Třídní učitelé pravidelně hodnotí klima své třídy za uplynulé období (nejčastěji za každé čtvrtletí), konzultují vzniklé problémy s kolegy, hojně se obrací na školního psychologa a sami navrhuji vhodná opatření na základě lepší znalosti konkrétního žáka i individuální situace. Zcela zásadní je aktivní spolupráce se zákonnými zástupci – ať už prostřednictvím třídních schůzek, telefonické konzultace, e-mailu nebo individuálních konzultací. Přesto třídní učitelé upozorňují, že spolupráce s rodiči není vždy dostatečná a výchovné postupy školy a rodiny se někdy bohužel liší. V lepší komunikaci se snaží pomáhat metodik prevence.

Nejčastější problémy v oblasti rizikového chování se týkají vzájemného chování žáků – časté vulgarity, nerespektování učitelů, zesměšňování spolužáků, nedodržování nastavených pravidel či nedovolené užívání mobilních telefonů. Stejně jako v minulých letech přetrvávají problémy a prevence kouření a užívání nikotinových výrobků, zejména vaping a užívání nikotinových sáčků a distribuce těchto látek mezi mladší žáky ve školním i mimoškolním prostředí. V menší míře se objevují sklony k vandalizmu, neúcta k majetku školy a sklony k sebepoškozování za účelem získání pozornosti.

V rámci nespecifické prevence škola nabízí množství zájmových kroužků a volnočasových aktivit určených pro I. i II. stupeň, které směřují k efektivnímu využití volného času a omezení rizikových jevů. Významnou roli v tomto ohledu hraje školní družina.

Zákonní zástupci jsou o preventivních aktivitách, programech a činnosti ŠPP informováni na pravidelných třídních schůzkách, prostřednictvím webových stránek školy či skrze informační systém Bakaláři. Ve spolupráci s PPPP Ostrava jsou připravovány nejen interaktivní besedy pro žáky, ale také přednášky pro dospělé, o které však rodiče projevují jen minimální zájem. Podle rodičů patří mezi nejčastější potíže jejich dětí především problémy spojené se závislostí na mobilních telefonech a sociálních sítích a s tím související potíže ve vztazích i komunikaci s vrstevníky. Někteří rodiče řeší situace bez přímé spolupráce se školou, například prostřednictvím stížností v PPP či jiných institucích. Informace od rodičů získáváme kromě třídních schůzek a přímé komunikace také prostřednictvím třídních důvěrníků.

Z pohledu žáků není situace v oblasti RFCH ve škole dramatická. Celkové sociální klima je žáky hodnoceno jako příznivé, ačkoliv se v některých kolektivech objevují problémy ve vztazích a komunikaci. Nejčastěji se jedná o nově vzniklé kolektivy, obtížnou adaptaci žáků, kteří přišli z jiných škol nebo změny ve vztazích po prázdninách. Ve vyšších ročnících se objevují zkušenosti s kouřením a alkoholem, nejčastěji v prostředí rodiny či díky starším kamarádům.

Cenným zdrojem informací o rizikovém chování jsou pro pedagogy nejen třídnické hodiny, diskuze, komunikační hry, ale také schránky důvěry, dotazníky, slohové práce či skupinové projekty. Nezaměnitelnou roli hrají spontánní sdělení žáků během vyučování nebo při školních akcích na základě vybudované důvěry k vyučujícím. Díky tomu mohou být zachyceny i problémy, které by jinak zůstaly skryté.

Plánované aktivity pro školní rok 2025/2026

Ve školním roce 2025/2026 se zaměříme zejména na nadměrné užívání moderních technologií (mobilní telefony, tablety, notebooky, chytré hodinky aj.), které jde ruku v ruce se závislostí na sociálních sítích (zejména Instagram, TikTok, Snapchat, WhatsApp), on-line hrách a s tím spojené riziko kyberšikany. Pozornost bude věnována také prevenci on-line sportovního sázení (E-sport) a finanční gramotnosti. Moderní technologie mají bohužel velký vliv na zdravé „off-line“ klima ve třídách – pozorujeme zhoršenou verbální komunikaci mezi spolužáky, náladovost, vyšší agresivitu a vulgarismy, to vše v kontextu nemožnosti být „neustále on-line“. Nadále se budeme věnovat také problematice drog, záškoláctví a dalších rizikových jevů chování v návaznosti na konkrétní situace a problémy.

Žáci I., II. a VI. třídy se zúčastní adaptačního pobytu s cílem podpoření zdravých vztahů a příznivého klimatu. Se staršími žáky se budeme zabývat chováním v partnerských vztazích a problematikou zodpovědného výběru partnera včetně zodpovědného sexuálního života po dosažení právní pohlavní zletilosti. Velkou pozornost budeme věnovat také rizikovým formám chování spojených s platnou legislativou. Nadále bude prioritou zdravé sociální klima a bezpečné prostředí školy.

Škola se zaměří na vrstevnické vztahy ve třídách, potlačování posměšků a odhalování šikany či agresivity mezi vrstevníky, stejně tak se během školního roku budeme opakovaně věnovat pravidlům bezpečného používání internetu. Znovu jsou zajištěny preventivní programy pro žáky I. i II. stupně ve spolupráci s PPPP Ostrava, Policií ČR a organizací RENARKON. Během školního roku budeme sledovat aktuální nabídku těchto preventivních programů pro žáky i rodiče a dle možností je rozšiřovat.

V rámci přímé pedagogické činnosti budeme pozornost věnovat pravidelnému sledování třídního klimatu, bezodkladných konzultací s pracovníky ŠPP a v případě potřeby také včasné spolupráci s dalšími

podpůrnými organizacemi (PPP F-M, OSPOD, PPPP Ostrava, PČR aj.). Budeme také průběžně vyhodnocovat aktuální situace ve třídách, podporovat pravidelné setkávání žáků a třídních učitelů na třídnických besedách a kruzích a dbát na zařazování témat týkajících se RFCH do různých vyučovacích hodin i projektových dnů.

V oblasti DVPP se zaměříme na vzdělávání v tematice vrstevnických vztahů, vedení třídnických hodin, budování důvěry mezi žákem a učitelem, rizika virtuální komunikace a novinky v oblasti sociálních sítí. Vedení školy zvolí konkrétní programy dle aktuální nabídky vzdělávacích institucí (např. KVIC F-M, PPP F-M apod.). Metodik prevence zahájí dvouleté kvalifikační studium, zúčastní se úvodního semináře pro začínající metodiky prevence a bude se pravidelně účastnit setkání metodiků v PPP F-M. Dále bude pravidelně sledovat a dle časových možností využije nabídky vzdělávacích seminářů/webinářů v oblasti primární prevence.

Pedagogové školy se scházejí na pravidelných provozních poradách jednou nebo dvakrát měsíčně podle potřeby a jednou za čtvrtletí na klasifikační pedagogické radě. Na těchto bývají projednávány všechny problémy týkající se tříd I. a II. stupně. Všichni pedagogové tak mají možnost upozornit na problémové třídy i jednotlivé žáky, hodnotit proběhlé akce v oblasti RFCH a vyjádřit se k těm plánovaným. Metodik prevence informuje podle potřeby o připravovaných aktivitách a dle svých možností dává k dispozici náměty na vhodné aktivity do třídnických hodin. Metodik prevence je denně ve spojení s kolegy ze ŠPP, aby zachytil veškeré problémy a bylo je možné rychle a operativně řešit. Vedení školy vychází maximálně vstříc při řešení problémů.

Na úvodních třídních schůzkách třídní učitelé seznámí zákonné zástupce se složením ŠPP a změnami, které nastaly. Předá zákonným zástupcům kontakty na členy ŠPP a upřesní jejich konzultační hodiny, místa/kabinety, kde je možné s nimi problémy konzultovat. Třídní učitelé stručně seznámí rodiče žáků s PPŠ pro školní rok 2025/2026. Informovanost bude zaměřena především na oblast prevence užívání návykových látek (zejména elektronických cigaret a nikotinových sáček), mezilidských vztahů, agresivního chování, respektování nastavených pravidel a užívání multimediálních technologií.

Zvláštní pozornost bude věnována spolupráci s rodiči žáků, u nichž byla zjištěna závislost na multimediálních technologiích nebo jejich nadměrné používání, rodičům žáků, u nichž se prokázalo užívání návykových látek a rodičům žáků se sklony k agresivnímu chování.

Primární prevence je nejen součástí PPŠ, ale pozornost je jí věnována také v mnohých vyučovacích předmětech (zejména ve výchově ke zdraví, občanské výchově, přírodovědě, českém jazyce, chemii, výtvarné výchově). Prevenci a podpoře zdravého životního stylu je věnován také speciální projektový den.

V aktuálním školním roce bude hlavní důraz kladen na rozvoj sociálních kompetencí a podporu zdravých vztahů mezi žáky. Program se zaměří na posilování dovedností, které žákům usnadní orientaci v mezilidských vztazích a povedou je k uvědomění si odpovědnosti za vlastní chování i veškeré jeho důsledky.

Rozvoj komunikačních schopností má žákům pomoci efektivně řešit nastalé konflikty, zvládat náročné stresové situace, přijímat konstruktivní kritiku a lépe se vyrovnávat s případným neúspěchem. Součástí prevence je také pěstování atmosféry důvěry, spolupráce ve třídních kolektivech a tzv. wellbeingu, aby se každý žák cítil bezpečně a mohl se spolupodílet na budování prostředí bez strachu a napětí.

Důraz je kladen také na rozvoj právního a morálního vědomí – žáci mají znát nejen svá práva, ale i své povinnosti. Zároveň budou vedeni k respektování společenských hodnot a k humanistickému přístupu k problémům současného světa. Cílem je podporovat postoje, které napomáhají k zodpovědnému jednání a ochotě pomoci druhým.

Součástí PPŠ je pravidelná analýza situace na škole, která slouží k identifikaci aktuálních potřeb v oblasti prevence. K tomuto účelu využíváme sociometrické metody a dotazníková šetření (např. B3, B4), jejichž vyhodnocení zajišťuje školní psycholog ve spolupráci s třídními učiteli.

Nespecifická prevence

Preventivní aktivity jsou začleňovány do výuky všech tříd a nejsou vázány pouze na aktuálně řešené problémy. Jejich cílem je systematicky podporovat zdravý osobnostní a sociální rozvoj žáků.

Žáci se prostřednictvím různorodých činností učí posilovat své sebevědomí, rozvíjet komunikační dovednosti a konstruktivně řešit vzniklé situace. Důraz je kladen na schopnost formulovat vlastní názor, klást otázky, vyrovnávat se s neúspěchem a zvládat stres. Součástí je také nácvik spolupráce, vzájemné pomoci a schopnosti vyhledat podporu v případě potřeby – včetně vědomí, na koho se obrátit.

Program se dále zaměřuje na ochranu před manipulací a na poskytování informací v oblastech právního vědomí, prevence závislostí (tabák, alkohol, drogy, jiné návykové látky), rizikových forem chování (gamblerství, rasismus, sektářské a extremistické vlivy, sexuální či jiné zneužívání). Často mají tyto aktivity formu prožitkových programů, které žákům umožňují lépe si osvojit žádoucí postoje a hodnoty.

Témata prevence jsou zařazována především do hodin Výchovy k občanství a Člověk a jeho svět, ale promítají se také do dalších vzdělávacích oblastí v souladu se ŠVP ZŠ Čeladná.

Specifická prevence

Kopíruje plán prevence pro školní rok 2025/2026. Zaměřuje se především na řešení aktuálních problémů a realizaci výchovně-vzdělávacích aktivit ve spolupráci s odbornými organizacemi (např. RENARKON, PPPP Ostrava, Policie ČR aj.). Témata rizikového chování jsou zároveň systematicky začleňována do výuky, zejména do předmětu Výchova k občanství a Výchova ke zdraví.

Způsob seznámení žáků s činností školního metodika prevence (i ostatních členů ŠPP), možnosti pomoci a PPŠ:

- Všichni pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni se školní metodickou prevencí Mgr. Monikou Hodulíkovou.
- Žáci mohou využít osobní konzultace v kabinetu ŠMP kdykoliv během dne.
- Rizikové chování mohou žáci hlásit osobně, prostřednictvím třídního učitele nebo jiného pedagoga, kterému důvěřují. Schránka důvěry se bohužel neosvědčila, mohou ale využít schránku školního psychologa.
- Na školní metodickou prevenci se mohou obracet žáci i rodiče v souvislosti s projevy šikany, domácího či školního násilí, zneužívání, ohrožení návykovými látkami, kouřením, alkoholem či drogami.
- ŠMP organizuje pro žáky preventivní akce, zjišťuje jejich zájem a ochotu podílet se na jejich realizaci.
- Často se objevují i vlastní podněty žáků k aktivitám, které by uvítali.

Aktivity pro rodiče

Dle možností školy jsou rodičům nabízeny přednášky týkající se aktuálních problémů v oblasti RFCH, ale zatím bez větší odezvy. Naše pozornost se tedy koncentruje na možnost využít poradenskou činnost v případě řešení problémů jednotlivých žáků. Třídní důvěrníci a zástupci Klubu rodičů spolupracují se školou při přípravě různých akcí.

Závěr

Realizace tohoto Preventivního programu školy se řídí Školským zákonem 561/2004 Sb., v platném znění. Jedná se konkrétně o § 2, § 16, § 17, § 18, § 29, § 37, § 41 a § 47. Dále se jedná o vyhlášku č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních (novela vyhlášky vyhláškou číslo 116/2011), metodický pokyn Koncepce poradenských služeb poskytovaných ve škole z roku 2005 (č.j.: 27 317/2004-24, 19 458/2001-22, 18 712/2005-20) a zákon číslo 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí. Zároveň se řídíme metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016) a Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28). Veškeré projevy rizikových forem chování jsou (budou) ihned podchyceny a jsou (budou) o nich vedeny písemné záznamy. Za realizaci preventivního programu zodpovídá ředitel školy. Náplň prevence a řešení vzniklých případů či poskytování pomoci je v kompetenci školních metodiků prevence, stejně tak jako komunikace se spolupracujícími institucemi.

Plán prevence sociálně patologických jevů pro školní rok 2025/26

Přepřepřování a aktualizace PPŠ pro školní rok 2025/2026.

Mgr. Monika Hodulíková

Plnění PPŠ - kontrola a řešení podnětů, přednášky k dané problematice – dle nabídky, aktualizace informací na nástěnce, zaslání zprávy o plnění PPŠ.

TU, Mgr. Monika Hodulíková - průběžně

Příprava a organizace adaptačního pobytu pro I., II. a VI. třídy.

Mgr. Monika Hodulíková, TU

Zařazení problematiky do hodin Vko, ČaJS (viz RVP)

- I. třída – Rodina, zdraví, člověk a zdraví, pravidla a jejich dodržování
- II. třída – Vztahy mezi žáky, zásady slušného chování, pravidla a jejich dodržování
- III. třída – Lidské tělo, vztahy mezi žáky
- IV. třída – Vztahy v rodině, mezi spolužáky, starší a mladší spolužáci
- V. třída – Etiketa - zásady slušného chování, respekt, vztahy mezi žáky
- VI. třída – Zvyšování odolnosti proti stresu, využití volného času – modelové situace
- VII. třída – Kouření, alkoholismus
- VIII. třída – Základní informace o různých typech návykových látek – zdravotní rizika
- IX. třída – V rámci předmětu Vko prevence RFCH

Učitelé Vko, ČaJS

Nabídka volnočasových aktivit a zájmové činnosti.

TU, ZŘŠ I. a ZŘŠ II. na prvních třídních schůzkách

Účast metodiků prevence RFCH na vzdělávacích akcích, schůzkách a seminářích zajištěné PPP, KVIC a dalších organizací v průběhu školního roku dle aktuální nabídky. Krajská konference prevence RFCH v Malenovicích. Dvouleté kvalifikační studium.

Mgr. Monika Hodulíková

Zajištění poradenských a konzultačních služeb pro žáky v rámci přestávek a dle domluvy po vyučování.

Mgr. Monika Hodulíková, Mgr. Marcela Novozámská – průběžně

Konzultace s učiteli 1. a 2. stupně - doporučení aktivit pro třídnické hodiny, práce s třídou, nastavení pravidel a jejich dodržování, mapování a zajištění zdravého klimatu ve třídě, práce s problémovými žáky.

Mgr. Monika Hodulíková, Mgr. Marcela Novozámská - průběžně

Podpora programů v oblasti sociální komunikace ve třídě, mezitřídní komunikace v rámci projektových dnů.

Mgr. Monika Hodulíková, Mgr. Marcela Novozámská - průběžně

Analýza aktuálního stavu na škole prostřednictvím sociometrického dotazníku, 2x ročně (dotazník B3, B4).

Mgr. Marcela Novozámská

Vytváření knihovny a nabídka odborné literatury rodičům a žákům školy.

Knihovnice školy

Vedení evidence o zjištěných nežádoucích jevech v oblasti RFCH, o poradenských službách, vedení zápisů z jednání v oblasti RFCH.

- Rozšíření spolupráce s rodiči – řešení chování problémových žáků – konzultace nad rámec konzultačních hodin.
- Účast na schůzkách třídních učitelů.
- Účast na metodických schůzkách 1. a 2. stupně.
- Metodická podpora učitelů při řešení sociálně patologických jevů.
- Nabídka tematických besed pro rodiče v oblasti sociálně patologických jevů.
- Podpora výuky kompetencí souvisejících s řešením sociálně patologických jevů.
- Informace o dané problematice ve Školské radě.
- Podpora metod rozvíjející sociální a komunikační kompetence v rámci vyučovacích hodin v souladu s ŠVP (kooperativní učení, projekty, skupinová výuka). Spolupráce s družinou.

Mgr. Monika Hodulíková, Mgr. Marcela Novozámská - průběžně

V Čeladné 20. 9. 2025

Četli:

Ing. J. Adámek.....	Mgr. J. Traganová
Mgr. B. Dudková	Mgr. R. Uhlářová.....
Mgr. L. Kovář	Mgr. R. Weselowská
Mgr. M. Křiváková.....	Mgr. R. Závodná
Mgr. L. Hniličková.....	Mgr. R. Žižka
Mgr. K. Hoblíková.....	Bc. M. Marková
Mgr. J. Javůrková.....	P. Jurečková.....
Mgr. P. Kovářová.....	Lic. R. Křesálková
Mgr. G. Knollová	D. Bartóková
Mgr. M. Kufa	R. Benediktová.....
Mgr. L. Mikesková.....	P. Cibulcová
Mgr. L. Kovář	Z. Gattyánová
Mgr. P. Mohylová.....	Ing. D. Konečná.....
Mgr. M. Novozámská	N. Chasáková
Mgr. T. Pavlánová	A. Marková
Mgr. L. Rečková.....	

V Čeladné 20. 9. 2025,
zpracovala Mgr. Monika Hodulíková

Příloha: Krizový plán školy

Příloha:

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

(Zpracováno dle Metodického pokynu MŠMT č.j. 24 246/2008-6)

Řešení šikany v prostředí školy a školských zařízení

Šikana je jakékoliv chování, jehož cílem je záměrně ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině, kteří se neumí nebo nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky (bití, vydírání, loupež, poškozování věcí), tak i útoky slovní (nadávky, pomlvy, vyhrožování či ponižování). Její odhalení bývá obtížné. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Liší se vyšetřování počátečních a pokročilých stádií šikanování.

Postup při řešení šikanování

A. Vyšetřování počáteční šikany:

1. Odhad závažnosti a formy šikany.
2. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s obětí (oběťmi).
3. Nalezení vhodných svědků.
4. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli konfrontace obětí a agresorů).
5. Zajištění ochrany oběti/obětem.
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
7. Rozhovor s rodiči oběti/obětí.
8. Práce s celou třídou.
9. Ze všech jednání musí být vyhotoven zápis s podpisy zúčastněných.
10. Pro potrestání agresora využití výchovných opatření – viz. Školní řád.

B. Pokročilá šikana:

1. Bleskový odhad závažnosti a formy šikany.
2. Bezprostřední záchrana oběti, ukončení skupinového násilí.
3. Informování vedení školy, domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
4. Zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi.
5. Pokračující pomoc a podpora oběti.
6. Oznámení policii, informování rodičů, příp. navázání kontaktu se specialistou na šikanu.
7. Vlastní vyšetřování (rozhovor s obětí, s informátory, konfrontační rozhovory se svědky, agresory).
8. Ze všech jednání musí být vyhotoven zápis s podpisy zúčastněných.
9. Pro potrestání agresora využití výchovných opatření – viz. Školní řád.

Jednání s rodiči agresora:

1. Přítomnost více zástupců školy (např. ředitel školy, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence RFCH, školní psycholog).
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Jednání vést tak, abychom rodiče proti sobě nepopudili.
4. Snaha dospět ke vzájemné spolupráci při řešení.

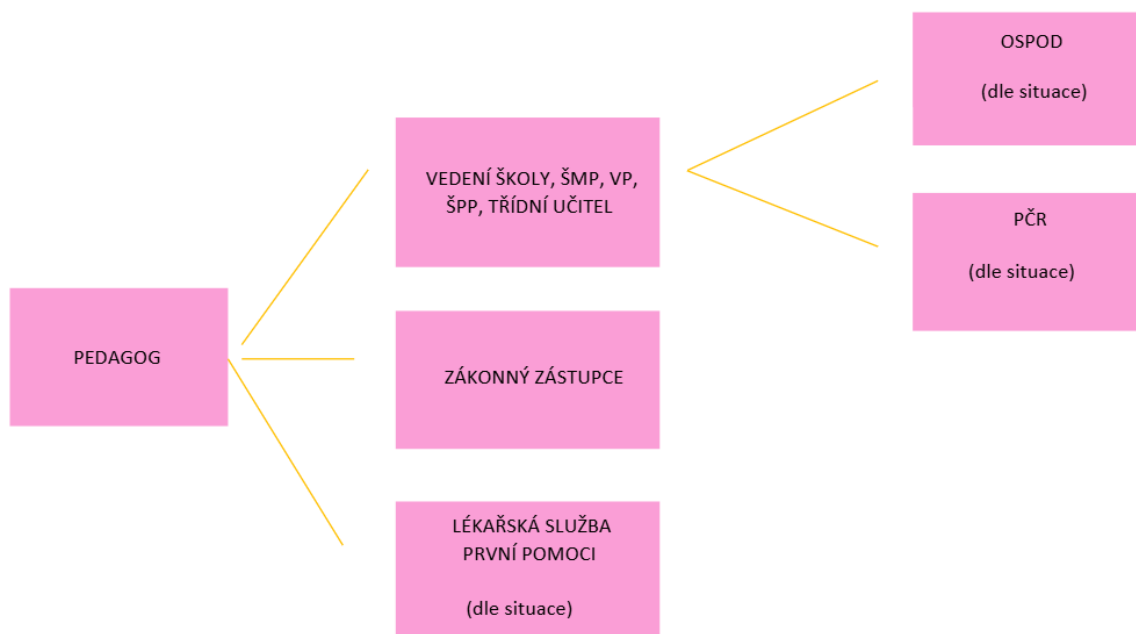
5. Z jednání vyhotovení zápisu s podpisy zúčastněných.

Jednání s rodiči šikanovaného

1. Ubezpečit o snaze dítě ochránit.
2. Upozornit, že se jedná o dlouhodobý proces.
3. Z jednání vyhotovení zápisu s podpisy zúčastněných.

Při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupráce zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, orgánem sociálně-právní ochrany dítěte a Policií ČR.

V případě negativních dopadů na oběť zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické porady, klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů atd.

Obrázek 1 Způsob předávání informací v případě výskytu šikany

Řešení kyberšikany v prostředí školy a školských zařízení

Kyberšikana je jedním z podtypů šikany, která může mít různou podobu (např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem za účelem ublížit jinému, prezentace ponižujících videí na sociálních sítích, publikování zraňujících komentářů na internetu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných fotografií či koláží s tváří/tělem žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily, šíření pornografický snímků apod.). Kyberšikana musí splňovat následující kritéria – opakovanost, dlouhodobost a musí být ubližující. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana větší dosah, v případě internetové stopy tzv. na pořád, čímž ještě více zhoršuje prožívání a psychický stav oběti.

Kyberšikana bývá často doplňkem „klasické“ šikany. V případě kyberšikany ve třídě (často různé vrstevnické chaty apod.) je svědky max. několik desítek lidí. Pokud se ale jedná o kyberšikanu v prostředí veřejného internetu, může být svědkem (i přidaným útočníkem) i několik tisíc lidí.

Základním úkolem školy je zmapování konkrétního případu. Škola nemůže udělovat kázeňské tresty ani snížené známky z chování za činnosti, které se nestaly během vyučování nebo v rámci školních akcí. Škola má v tomto případě oznamovací povinnost (PČR, OSPOD).

Postup při řešení kyberšikany

1. Zmapování situace.
2. Podpora oběti a zajištění jejího bezpečí.
3. Zajištění důkazů.
4. Informování zákonných zástupců.
5. Kontaktování a konzultace s dalšími institucemi (PČR, OSPOD, PPP, zřizovatel školy).
6. Po vyšetření celé situace požádat zainteresované instituce o informace a konečný verdikt
7. Zvolit odpovídající opatření při práci se třídou v souladu se školním řádem a dalšími strategickými dokumenty školy
8. Realizovat preventivní programy na prevenci tohoto chování.

Řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek v prostředí školy a školských zařízení

Všem osobám je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky: alkohol, tabákové výrobky, elektronické cigarety, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky ovlivňující psychiku člověka, jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Používání omamných a psychotropních látek (OPL) osobami mladšími 18 let je v ČR považováno za nebezpečné chování. Každý, kdo se ho dopouští, má nárok na pomoc orgánů sociálně – právní ochrany dětí (OSPOD).

1. V případě, kdy se škola o takovém chování dozví, ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka.
2. Škola je povinna oznámit orgánu sociálně – právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, že žák požívá návykové látky.
3. Distribuce dle paragrafu 187 trestního zákona a šíření OPL dle paragrafu 188 trestního zákona je v ČR zakázána a takové jednání je trestním činem nebo proviněním. Škola je povinna přikazovat takový čin a oznámit věc Policii ČR.
4. V případě výskytu látky, u níž je podezření, že se jedná o omamnou a psychotropní látku v prostorách školy, bude postupovat jako v bodě 3.

Škola:

- a) vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy a jejím bezprostředním okolí v době vyučování, včetně školních i mimoškolních akcí a činností
- b) k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků v prostorách školy v době vyučování, včetně školních akcí
- c) vymezí zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich nošení do školy a jejich distribuci ve škole a na školních akcích
- d) poskytuje informace nutné k zajištění ochrany žáků před tímto jevem žákům i rodičům
- e) poskytuje informace o návykových látkách formou, která je přiměřená věku žáků
- f) působí na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek

- g) zakotví do všech poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví informace o nebezpečnosti užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech akcích pořádaných školou
- h) poskytuje informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace
- i) při řešení případů spolupracuje s PČR, orgány sociálně – právní ochrany dětí a školskými poradenskými zařízeními
- j) má ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným trestním řízení

Tabákové výrobky a elektronické cigarety

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je kouření zakázáno školním řádem a grafickou značkou „zákaz kouření“. Ve školním řádu jsou stanoveny sankce za porušení tohoto zákazu.

- 1) Při přistižení žáka je primárně nutné zabránit mu v další konzumaci.
- 2) Tabákový výrobek nebo el. cigaretu je třeba žákovi ihned odebrat a vhodně zajistit (uložit v kanceláři školy apod.).
- 3) V případě ohrožení zdraví žáka pedagog zajistí první pomoc, příp. volá 155.
- 4) Pedagogický pracovník o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud a od koho), záznam založí školní metodik prevence do své agendy a informuje o události vedení školy, TU a členy ŠPP.
- 5) Třídní učitel informuje zákonného zástupce o porušení zákazu kouření.
- 6) Při opakování vyrozumí škola orgán sociálně – právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- 7) Z konzumace tabákových výrobků ve škole jsou vyvozeny sankce stanovené školním řádem.

Alkohol

V prostorách školy v době vyučování i na všech akcích školou pořádaných platí přísný zákaz konzumace alkoholu (včetně nápojů pivního typu). Podávání alkoholu osobám mladším 18 let může být trestním činem nebo přestupkem.

- 1) Při přistižení žáka je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
- 2) Alkohol je třeba odebrat a vhodně zajistit.
- 3) Pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
- 4) V případě, že je žák ohrožen na zdraví a životě volá lékařskou službu první pomoci.
- 8) Jestliže nebezpečí nehrozí, sepiše pedagog stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud a od koho). Záznam založí školní metodik prevence do své agendy a informuje o události vedení školy, TU a členy ŠPP.
- 5) V případě, že žák není schopen pokračovat ve výuce, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka neprodleně vyzvedl.
- 6) V případě nedostupnosti zákonného zástupce, vyrozumí škola orgán sociálně - právní ochrany dítěte s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Může vyžádat pomoc.
- 7) Zákonnému zástupci škola neprodleně oznámí konzumaci alkoholu dítětem, i když je schopno výuky.
- 8) Při opakování, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně – právní ochrany dítěte. Je jím příslušný odbor obecního úřadu s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- 9) Škola v zájmu dítěte a jeho zástupce může informovat o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

- 10) Z konzumace alkoholu ve škole jsou vyvozeny sankce stanovené školním řádem.
- 11) Za nebezpečné a protiprávní je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
- 12) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě podezření na příchod žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

- 1) Nalezený alkohol v prostorách školy:
 - nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
 - oznámení o nález u vedení školy
 - uložení u vedení školy pro případ důkazu
 - stručný záznam (třídní učitel a metodik prevence, uložen u MP)
- 2) Zadržení alkoholu u žáka:
 - a) nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
 - b) oznámení o nález u vedení školy
 - c) uložení nález u vedení školy
 - d) záznam, s vyjádřením žáka školy (datum, místo, čas, jméno žáka a podpis žáka), v případě, že odmítne, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu, při záznamu minimálně dva účastníci z řad pedagogů, založení do agendy ŠMP
 - e) vyrozumění zákonného zástupce, v případě opakování – oznámení na sociálně – právní odbor
 - f) v případě, že alkohol obsahuje i jiné příměsi, předat tekutinu přivolanému lékaři

Omamné a psychotropní látky (OPL)

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázané je i navádění k užívání těchto látek.

1. Zakaz užívání, distribuce a přechovávání OPL, zákaz vstupu pod jejich vlivem do školy. Školním řádem jsou stanoveny sankce za porušení zákazu.
2. Ten, kdo se důvěryhodným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení OPL, se sám vystavuje trestnímu stíhání, když vše neoznámí Policii ČR.

Konzumace OPL ve škole

- 1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování nebo v rámci akcí školou pořádaných je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- 2) Návykovou látku odebrat a zajistit ji, aby nedošlo k další konzumaci.
- 3) Pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
- 4) V případě, že nebezpečí pod vlivem OPL ohrožuje žáka na zdraví či životě, zajistí škola nezbytnou pomoc přivoláním lékařské první pomoci – linka 155.
- 5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, zajistí pedagog vyjádření žáka (pisemný protokol). Vyrozumí vedení školy. Záznam o jednání s žákem uloží ŠMP a informuje vedení školy a členy ŠPP. TU kontaktuje ZZ.

6) V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola neprodleně zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka ihned vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně – právní ochrany a vyčká jeho pokynů a vyžádá si pomoc.

8) Zákonnému zástupci škola oznámí skutečnost, že žák konzumoval OPL i v případě, že je žák schopen výuky.

9) Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně – právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností.

10) V případě zájmu zákonného zástupce, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

11) Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Je třeba rozlišit uživatele nebo distributora. Konzument je nebezpečný jenom sám sobě a distributor všem. Distribuce je trestním činem, konzumace porušením školního řádu.

12) Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

13) V případě podezření na intoxikaci ještě před vstupem do školy, postupuje pedagogický pracovník jako v bodu 3.

Distribuce OPL ve škole

1) Distribuce OPL je považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestní čin. Množství není rozhodující.

2) Přechovávání OPL je také protiprávní jednání. Množství, které má žák u sebe je rozhodující pro to, aby bylo toto jednání specifikováno jako přestupek (menší množství) nebo jako trestní čin (více než málo).

3) Jestliže má pracovník školy podezření, že došlo k distribuci OPL ve škole, oznámí tuto skutečnost Městskému oddělení Policii ČR Jílové u Prahy.

4) Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola zákonného zástupce a orgán sociálně – právní ochrany obce s rozšířenou působností.

Nález OPL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, je postupováno takto:

1) Látka se nepodrobuje žádnému testu

2) O nález je ihned informováno vedení školy

3) Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, „přelep“ opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru

4) O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

B. Při nález u některého žáka se postupuje takto:

1) Zabavená látka se nepodrobuje žádnému testu na složení.

2) Ihned informovat vedení školy.

3) O nález sepsat stručný záznam: datum, místo a čas nález, jméno žáka. Zápis žák podepíše. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce.

4) O nález se vyrozumí Policie ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky informuje zákonného zástupce žáka.

5) V případě, že se látka našla u žáka, který se jí intoxikoval, předá se zajištěná látka přivolanému lékaři. Usnadní to léčbu.

C. V případě podezření, že některý žák má u sebe nějakou OPL, postupuje se takto:

- 1) Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku – řešení spadá do kompetence Policie ČR.
- 2) Vyrozmět Policii ČR, zkonzultovat postup a informovat zákonného zástupce.
- 3) Žáka izolovat a do příjezdu Policie ho mít pod dohledem. Nesmí se v žádném případě provádět osobní prohlídka ani prohlídka jeho věcí.

Postup školy při zjištění zneužívání návykových látek nebo jejich přechovávání

A. Je-li žák pod vlivem drog a jeho život je jednoznačně ohrožen:

- a) zavolat záchrannou službu a nechat žáka odvést do nemocnice
- b) informovat okamžitě rodiče o dané situaci
- c) přivolat rodiče do školy a dohodnout se na dalším postupu
- d) doporučit rodičům, aby vyhledali odborníka a informovali se o léčbě
- e) vysvětlit rodičům nutnost léčby, důležitá je motivace k léčbě

B. Je-li žák pod vlivem drog a jeho život není jednoznačně ohrožen:

- a) předběžně zjistit o jakou drogu se jedná a jak dlouho ji žák užívá
- b) ihned přivolat rodiče do školy a informovat je o situaci
- c) není-li psychický či fyzický stav žáka dobrý, doporučí škola návštěvu lékaře
- d) doporučit rodičům, aby vyhledali odborníka a informovali se o problematice drogové závislosti.
- e) vysvětlit rodičům nutnost léčby žáka, důležitá je motivace k léčbě

C. Postup při objevení dealera ve škole:

- f) ihned informovat o dané situaci Policii ČR
- g) ve spolupráci s Policií ČR podniknout další nezbytné kroky

D. Postup při podezření na zneužívání návykových látek:

- a) přivolat rodiče do školy b) šetrně osvětlit rodičům podezření
- c) doporučit rodičům návštěvu odborníka
- d) dohodnout se na dalším výchovném postupu

Řešení případů souvisejících s krádežemi a vandalismem v prostředí školy

Krádeže

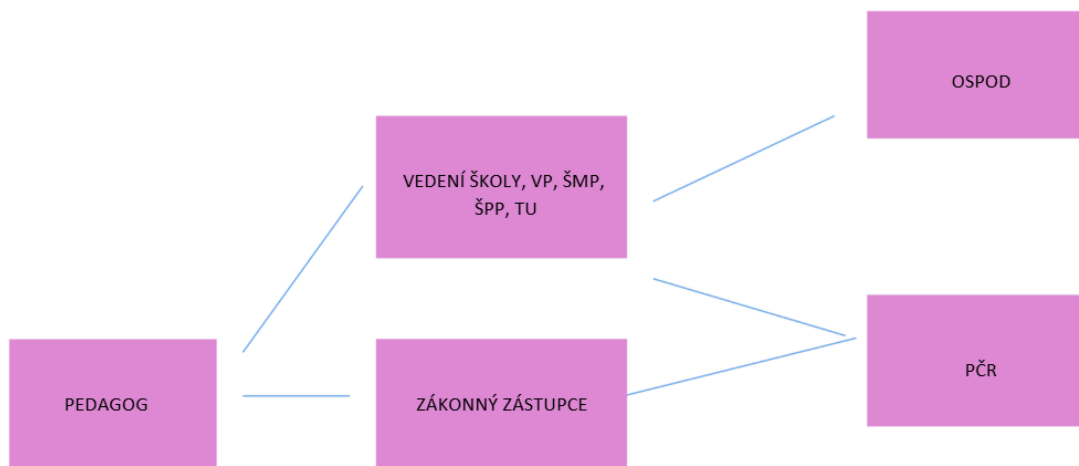
Krádeže patří k protiprávním jednáním (viz. Školní řád) a pokud se škola o takovém jednání dozví, je povinná tuto skutečnost ohlásit orgánům činným v trestním řízení nebo doporučit poškozenému (jeho zákonnému zástupci) obrátit se na tyto orgány.

Prevence:

- 1) Upozornění žáků i jejich zákonných zástupců na skutečnost, že nošení cenných věcí (které nesouvisí s výukou) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení.
- 2) Dále také upozornění žáků a jejich zákonných zástupců, že v případě nedodržení tohoto doporučení nelze se jednostranně zprostit odpovědnosti za škodu a za klenoty, peníze a jiné cennosti se odpovídá do výše 5.000Kč (paragraf 1 nařízení vlády č. 258/1995 Sb., kterým se provádí občanský zákoník). Pokud jsou věci převzaty do úschovy, hradí je škoda bez omezení.
- 3) Žáci jsou vedeni tak, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásit skutečnost pedagogickému pracovníkovi školy.

Postup při nahlášení krádeže žákem:

1. Pedagog o krádeži uvědomí vedení školy, ŠMP, VP, TU a zákonného zástupce.
2. O události pořídí pedagog záznam na základě výpovědi poškozeného.
3. Věc ohlásit na městské oddělení Policie ČR, nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.
4. V případě, že je znám pachatel mladší 18 let, nahlásit věc orgánu sociálně – právní ochrany a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.
5. Škola není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat.

Obrázek 2 Způsob předávání informací v případě výskytu krádeže ve škole

Vandalismus

1. Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil a škola bude požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti (viz. Školní řád).
2. V rámci poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví upozorňovat žáky na jednání, které vede k poškozování majetku a jak se takovému jednání vyhnout.

Postup při vzniku škody žákem:

1. Při zjištění vzniku škody na školním majetku pedagog uvědomí vedení školy, ŠMP, VP, TU.
2. O vzniklé škodě na školním majetku je třeba vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
3. V případě, že viníka škola zná, může na něm (zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
4. Pokud nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

Řešení případů souvisejících se syndromem CAN

Syndrom CAN znamená syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Jedná se o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte, která je ve společnosti nepřijatelná. Dítě často poškozují rodiče a další přímý členové rodiny, kteří jsou k němu bezohlední, necitliví a využívají ho k uspokojení vlastních potřeb.

Patří sem veškeré známky poranění – modřiny, otoky, řezné rány, otisky dlaně a prstů, stopy po opaření, popálení cigaretou, lysinky ve vlasech, známky trvalého hladu, podvýživa, špatná hygiena, zkažené zuby, nedostatečné oblečení, vyčerpanost, změny v chování, dlouhodobá depresivní nálada, stísněnost, nezáměr o dění kolem, sebepoškozování či sklony k němu, potíže se soustředěním, zhoršení prospěchu aj. Zvláště při opakování je třeba být ostražitý.

V rámci prevence je důležitá ostražitost pedagoga, rozhovor s žákem, kontaktování odborných organizací, nabídky pomoci, zařazení informací o právech dětí do výuky.

Pokud má pedagog podezření nebo dokonce zjistil výskyt syndromu CAN:

- Své zjištění sdělí TU, ŠMP, vedení školy a ŠPP a společně citlivě provedou záznam
- Spolupracuje se školním psychologem
- Vyhodnotí situaci a dle závažnosti kontaktuje PPP, PČR, OSPOD pro případné konzultace
- Ohlašovací povinnost má každá fyzická osoba již u podezření na syndrom CAN, při nesplnění hrozí trestní stíhání
- Při podezření z týrání, zvláště sexuálního zneužívání je kontaktování rodiny nežádoucí

Řešení případů souvisejících se sebepoškozováním

Sebepoškozováním se rozumí agresivní chování člověka, které je nasměrováno proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje a je vysoce návykové. Ve společnosti se o něm ví a mluví velmi málo, avšak se s ním potýká mnoho žáků, především dospívajících.

Jsou známy různé způsoby sebepoškozování s rozdílnou závažností poškození. Nejčastějším místem poškození bývají ruce, zápěstí a stehna, příp. u dívek oblast hrudníku a prsou.

Nejčastějším sebepoškozujícím chováním je řezání (žiletkou, střepem, ořezávkem atd.), vytrhávání vlasů a pálení kůže. Dalšími známými formami jsou škrábání, píchání jehlou, znovupoškozování hojících se ran, kousání, údery hlavou, obrušování popálené kůže, dloubání, tahání kůže a vlasů a další.

Motivem sebepoškozování žáků bývá snaha zapadnout do kolektivu, snaha získat pozornost vrstevníků/učitele/rodičů, snaha zmírnit vnitřní napětí, snaha uniknout z nesnesitelné situace nebo neúnosného duševního stavu, snaha odstranit pocity viny, studu, snaha dosáhnout pocitu uspokojení z tělesného prožitku bolesti, tělesné vyjádření nevyslovitelných pocitů, v poslední době i plnění trendů a výzev sociálních sítí.

Postup při řešení sebepoškozování:

- v případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života (přímé riziko = žák drží ve škole žiletku a plánuje se řezat, mluví o sebevraždě atd./nepřímý předpoklad rizika = učitel objeví staré jizvy na zápěstí atd.) okamžité kontaktování lékařské linky první pomoci 155 a zákonných zástupců
- pokud žák není okamžitě ohrožen na životě (žák je motivován k řešení situace, je otevřen hledání pomoci apod.) je vhodné mu předat kontakt na školního psychologa, linky důvěry apod.
- v každém případě pedagog sepíše záznam, který uloží ŠMP, kontaktuje vedení školy, školního psychologa a členy ŠPP.
- TU informuje zákonné zástupce
- Vedení školy, ŠMP a školní psycholog spolupracují na efektivním řešení situace
- TU nebo ŠMP předá zákonným zástupcům žáka kontakty na dětská krizová centra, linky důvěry apod.

Metodická doporučení MŠMT

V případě, že se ve škole objeví další formy rizikové chování, které nejsou zaneseny v tomto krizovém plánu školy, je možné využít pravidelně aktualizované přílohy Metodického doporučení MŠMT dostupné online na <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Jednotlivé přílohy:

1. Návykové látky	19. Příslušnost k subkulturám
2. Rizikové chování v dopravě	21. Hazardní hraní
3. Poruchy příjmu potravy	22. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
4. Alkohol	23. Psychická krize / duševní onemocnění žáka
5. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole (Syndrom CAN)	24. Sebevražedné chování
6. Školní šikana	
7. Kyberšikana a další formy kybernetické agrese	
8. Homofobie	
9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus	
10. Vandalismus	
11. Záškoláctví	
12. Krádeže	
13. Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky	
14. Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, z vnějšího i vnitřního prostředí	
15. Netolismus	
16. Sebeпоškozování	
17. Nová náboženská hnutí	
18. Rizikové sexuální chování	